

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 410.009.04.2015

P/15/041

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków

T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44

lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/041 – Wykorzystanie broni przez wybrane służby i straże oraz nadzór organów państwa nad jej reglamentacją ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Wiesław Matras – specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93814 z 11 maja 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1, 2)
Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krakowie, 31-159 Kraków al. Słowackiego 17a (RDLP).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Stanisław Sennik, Dyrektor RDLP w Krakowie – od dnia 1 stycznia 2008 r. (Dyrektor) (dowód: akta kontroli str. 3, 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² działalność Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie w zakresie wykorzystywania broni przez Straż Leśną.

RDLP zapewniła strażnikom leśnym broń, amunicję i środki przymusu bezpośredniego, aby w sposób niezbędny, zgodnie z obowiązującymi przepisami mogli realizować ustawowe obowiązki w zakresie zwalczania szkodnictwa leśnego. W ramach sprawowanego nadzoru nad działalnością Straży Leśnej (SL) sprawdzane były przez RDLP warunki przydziału, przechowywania i użytkowania broni palnej w nadleśnictwach. Również kontrole wewnętrzne magazynów przeprowadzali nadleśniczy. Magazyny broni nadzorowanych nadleśnictw spełniały wymogi rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie przydziału, ewidencjonowania i przechowywania w regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych i nadleśnictwie broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego³. Nie stwierdzono przypadku użycia broni bądź jej utraty.

Na poziomie RDLP zorganizowano dla strażników leśnych w okresie objętym kontrolą dwa szkolenia strzeleckie. Niemniej wyniki przeprowadzonych ćwiczeń wskazują na niski stopień wyszkolenia strzeleckiego, w związku z czym NIK sformułowała uwagę w zakresie rozważenia możliwości zwiększenia częstotliwości szkoleń strzeleckich dla strażników leśnych oraz wprowadzenia norm zaliczenia ćwiczeń strzeleckich.

Stwierdzona w trakcie kontroli nieprawidłowość w zakresie braku orzeczenia z badań lekarskich, potwierdzającego że strażnik leśny może dysponować bronią, zależna była od działań i zaniechań leżących w kompetencji nadleśniczego.

¹ Okres objęty kontrolą: lata 2014-2015 (I półrocze) oraz działania podejmowane przed i po tym okresie, jeśli miały bezpośredni związek z przedmiotem kontroli.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna bądź ocenę opisową.

³ Dz. U. poz. 936. Dalej rozporządzenia MŚ z dnia 1 lipca 2014 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

W jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych działa Straż Leśna, utworzona na podstawie art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁴, która zajmuje się zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego i ochrony przyrody oraz wykonywaniem innych zadań w zakresie ochrony mienia. Strażnicy leśni przy wykonywaniu swoich zadań mają prawo do noszenia broni palnej długiej i krótkiej oraz innych środków przymusu bezpośredniego.

Nadzór nad działalnością Straży Leśnej w jednostkach organizacyjnych RDLP w okresie objętym kontrolą należał do Wydziału Kontroli, Audytu Wewnętrznego, Ochrony Mienia i Obronności (Wydział DK)⁵. Do zakresu czynności i obowiązków specjalisty służby leśnej w tym Wydziale należał m.in.: nadzór, koordynacja, kontrola działalności posterunków Straży Leśnej w nadleśnictwach RDLP i zatrudnionych tam strażników leśnych oraz inicjowanie i planowanie dla nich szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 5, 13, 14, 197, 199)

1. Koncepcja, normatyw i stan faktyczny wyposażenia funkcjonariuszy SL w broń i środki przymusu bezpośredniego

Opis stanu
faktycznego

1.1. Zgodnie z instrukcją w sprawie szczegółowych zasad posiadania broni przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe oraz sprawowania nadzoru nad gospodarką bronią, będącą w dyspozycji Straży Leśnej⁶ (§ 2 załącznika nr 1) uzbrojenie Straży Leśnej stanowi:

- broń palna bojowa krótka wraz z amunicją,
- chemiczne środki obezwładniające w postaci ręcznych miotaczy gazu,
- pozostałe środki przymusu w postaci pałki gumowej, kajdanek, psa służbowego.

(dowód: akta kontroli str. 77-86)

Dyrektor RDLP wyjaśnił, że ww. katalog uzbrojenia jest zamknięty i wystarczający do realizacji zadań SL *stąd na szczeblu RDLP w Krakowie oraz nadzorowanych nadleśnictw nie opracowano dodatkowych koncepcji uzbrojenia.*

(dowód: akta kontroli str. 22, 23)

1.2. Zgodnie z zarządzeniem nr 45/2004 (§ 25 załącznika nr 1) normatyw amunicji na jeden pistolet stanowił amunicję wystarczającą do pełnego załadowania czterech magazynków. Połowa amunicji stanowi amunicję alarmową, którą wydaje się w przypadku bezpośredniego zagrożenia napadem lub w przypadku uczestnictwa w akcji o szczególnym zagrożeniu dla zdrowia lub życia. Amunicja alarmowa powinna być sukcesywnie wymieniana przynajmniej raz w roku.

Ponadto postanowiono, że do służby wydaje się amunicję wystarczającą do pełnego załadowania dwóch magazynków (§ 26 załącznika nr 1).

(dowód: akta kontroli str. 81, 82)

Dyrektor RDLP wyjaśnił, że na szczeblu RDLP w Krakowie i nadzorowanych nadleśnictwach nie opracowywano innych normatywów w ww. zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 22, 24)

1.3. Pracownik Straży Leśnej otrzymuje do wykonywania zadań służbowych, broń palną bojową, amunicję do niej oraz środki przymusu bezpośredniego, po spełnieniu wymagań określonych dla Służby Leśnej w ustawie o lasach oraz po:

⁴ Dz. U. z 2014 r., poz. 1153 ze zm. – dalej: *ustawa o lasach*.

⁵ Do zadań wydziału DK w szczególności należało m.in. prowadzenie czynności kontrolnych w zakresie prawidłowości działania Straży Leśnej w jednostkach organizacyjnych RDLP, w tym również ewidencjonowania i przechowywania broni; opracowanie programów szkoleń regionalnych dla strażników leśnych.

⁶ Zarządzenie nr 45 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad posiadania broni przez PGL LP i sprawowania nadzoru nad gospodarką bronią, będącą w dyspozycji Straży Leśnej oraz warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez Straż Leśną (Znak: GS-021-3-1/2004) ze zm. – dalej: *zarządzenie nr 45/2004 r.*

- ukończeniu centralnego szkolenia dla kandydatów i zadaniu z wynikiem pozytywnym egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania broni palnej bojowej oraz umiejętności posługiwania się tą bronią;
- przedłożeniu pozytywnego orzeczenia z badań lekarskich i psychologicznych, wydanych przez upoważnionego lekarza i psychologa, potwierdzających, że dana osoba może dysponować bronią, na zasadach określonych w przepisach o broni i amunicji⁷.

(dowód: akta kontroli str. 78, 79)

Organizację i zakres działania SL określało zarządzenie nr 45 DGPL z dnia 28 kwietnia 1999 r.⁸.

Zasady szkolenia strażników leśnych ustalone były w załączniku nr 2 do Zarządzenia nr 90 DGLP z 20 listopada 2008 r.⁹ Zgodnie z tą regulacją każdy kandydat do pracy w SL zobowiązany był do odbycia kursu organizowanego na szczeblu centralnym przez DGLP. W powyższym załączniku określono szczegółowy program szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 89-106, 107-109)

Na podstawie dokumentacji 15 strażników leśnych z ośmiu nadleśnictw¹⁰, którzy posiadali broń służbową według stanu na dzień 28 maja 2015 r. stwierdzono, że: spełniali oni wymagania określone w art. 45 ust. 2 i art. 47 ust. 1 ustawy o lasach. Stwierdzono też, że 14 z 15 strażników posiadało orzeczenie lekarskie oraz orzeczenie psychologiczne wydane przez upoważnionego lekarza i psychologa, potwierdzające, że dana osoba może dysponować bronią, na zasadach o których mowa w § 6 pkt 2 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 45/2004 r. oraz w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 września 2000 r. w sprawie badań lekarskich i psychologicznych osób ubiegających się lub posiadających pozwolenia na broń¹¹

(dowód: akta kontroli str. 55-62, 177-188, 287-298)

W trakcie kontroli stwierdzono (28 maja 2015 r.), że jeden z 15 strażników (Stary Sącz), którym przydzielono broń palną krótką, amunicję oraz środki przymusu bezpośredniego¹² nie posiadał orzeczenia lekarskiego potwierdzającego, że może dysponować bronią, o którym mowa w przytoczonych powyżej przepisach¹³.

(dowód: akta kontroli str. 186, 271, 276, 454)

Kontrolującemu przedłożono dokumenty potwierdzające, że ww. strażnik leśny może dysponować bronią (pozytywne orzeczenie lekarskie i orzeczenie psychologiczne z 1 czerwca 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 273, 274)

Dyrektor RDLP oraz Nadleśniczy Nadleśnictwa Stary Sącz wyjaśnili, że przydzielenie broni strażnikowi leśnemu nastąpiło w związku z ukończeniem przez niego kursu w 2007 r. dla strażników leśnych oraz pozytywnym zdaniem egzaminu końcowego, obejmującego m.in. egzamin strzelecki. Warunkiem dopuszczenia do odbycia kursu było posiadanie kompletu wymaganych orzeczeń, których nie kwestionowało kierownictwo kursu jak również późniejsze kontrole magazynu broni przeprowadzone przez przedstawicieli Policji. Ponadto Dyrektor RDLP wyjaśnił, że (...) *W wyniku postępowania wyjaśniającego, przeprowadzonego przez Nadleśniczego ustalono, że orzeczenia przechowywane były w tzw. dokumentacji podręcznej w Posterunku Straży Leśnej, a kopie tych dokumentów nie zostały przekazane do akt osobowych, co niewątpliwie jest uchybieniem. Dokumenty te najprawdopodobniej uległy zniszczeniu. (...) W związku z powyższym nadleśniczy niezwłocznie (28 maja 2015 r.) cofnął przydział broni i polecił natychmiast uzupełnić*

⁷ § 6 pkt 1 i 2 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 45/2004 r.

⁸ Zarządzenie nr 45 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 28 kwietnia 1999 r. w sprawie określenia organizacji i zakresu działania posterunków Straży Leśnej w nadleśnictwach i grup interwencyjnych Straży Leśnej w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych oraz szczegółowych zasad szkolenia strażników leśnych (Znak: GO-021-230/99 ze zm.) – dalej: *zarządzenie nr 45/1999*.

⁹ Zarządzeniem nr 90 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 20 listopada 2008 r. w sprawie zmiany załącznika nr 2 do zarządzenia nr 45 Dyrektora Generalnego z 28 kwietnia 1999 r. w sprawie określenia organizacji i zakresu działania posterunków Straży Leśnej w nadleśnictwach oraz grup interwencyjnych Straży Leśnej w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych, a także szczegółowych zasad szkolenia strażników leśnych (znak: GO-021-230/99) znak: GS -021-2/08.

¹⁰ Nadleśnictwa: Dąbrowa Tarnowska, Dębica, Gromnik, Krzeszowice, Limanowa, Nawojowa, Piwniczna, Stary Sącz.

¹¹ Dz. U. Nr. 79, poz. 898 ze zm. – dalej: *rozporządzenie MZ z dnia 7 września 2000 r.*

¹² Według druku przydziału broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego strażnikowi leśnemu 13 października 2014 r. przydzielono: GLOCK 17, amunicję szt. 68 oraz kajdanki i ręczny miotacz gazu.

¹³ Strażnik ten posiadał ważne orzeczenie psychologiczne.

wymagane orzeczenia. (...) W następstwie uzyskania wymaganych orzeczeń w dniu 2.06.2015 r. przydzielił (...) broń palną, amunicję oraz środki przymusu bezpośredniego.

(dowód: akta kontroli str. 472, 474, 475, 477-480)

1.4. Według informacji przekazanej przez RDLP 14 sierpnia 2014 r. do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w dyspozycji strażników 16 nadleśnictw¹⁴ nadzorowanych przez RDLP znajdowało się 36 szt. broni palnej krótkiej (GLOCK 17), 30 szt. ręcznych miotaczy gazu, 6 szt. pałek służbowych, 2 szt. paralizatorów oraz 46 szt. kajdanek.

(dowód: akta kontroli str. 332, 334)

Według stanu na dzień 19 maja 2015 r. na wyposażeniu strażników z terenu RDLP znajdowało się 36 szt. broni palnej krótkiej (GLOCK 17), 29 szt. ręcznych miotaczy gazu, 6 szt. pałek służbowych oraz 45 szt. kajdanek¹⁵. Według świadectw broni, broń znajdowała się w posiadaniu nadleśnictw. W kontrolowanym okresie RDLP nie zlecała zakupu, sprzedaży lub przekazania do nieodpłatnego zniszczenia broni palnej lub środków przymusu bezpośredniego.

(dowód: akta kontroli str. 113-115, 299-331)

Dyrektor RDLP wyjaśnił, że różnice w ilości środków przymusu bezpośredniego (tj. ręcznych miotaczy gazu, paralizatorów, kajdanek) wykazane przez RDLP według stanu na 14 sierpnia 2014 r. i 19 maja 2015 r. wynikały z popełnionych błędów w nadleśnictwach przy sporządzaniu meldunku do RDLP (w 2014 r.) oraz dokonanych zakupów lub likwidacji (na wyposażeniu nadleśnictw nie znajdowały się paralizatory).

(dowód: akta kontroli str. 473, 476, 481-488)

Zgodnie z § 17 pkt 7 zarządzenia nr 45/1999 zadania związane ze zwalczaniem szkodnictwa leśnego oraz wykonywaniem innych zadań ochrony mienia, realizowane poza siedzibą nadleśnictwa (zadania terenowe) należało wykonywać w składzie co najmniej dwuosobowym.

Spośród 32 strażników zatrudnionych w nadleśnictwach (po dwóch na posterunku)¹⁶ 31 posiadało przydzieloną pisemnie konkretną broń palną krótką¹⁷. Środki przymusu bezpośredniego przydzielono: miotacze gazu 27 strażnikom, pałki służbowe 5 strażnikom, kajdanki 30 strażnikom.

(dowód: akta kontroli str. 114, 115, 192)

Dyrektor RDLP wyjaśnił, że nie ma opracowanych norm jednolitego przydziału środków przymusu bezpośredniego, a o rodzaju przydzielonego środka decyduje nadleśniczy danego nadleśnictwa (...) *analizując szkodnictwo na terenie RDLP (...) można stwierdzić różnorodną specyfikę poszczególnych rodzajów szkodnictwa leśnego (kradzież drewna, kłusownictwo, kradzież i niszczenie mienia, bezprawne korzystanie z lasu), co skutkuje różnorodnym rodzajem pracy poszczególnych posterunków.*

(dowód: akta kontroli str. 283, 285, 286)

W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden przypadek odebrania przez nadleśniczego strażnikowi przydzielonej broni i amunicji, gdyż nie uzyskał on orzeczenia lekarskiego o zdolności fizycznej i psychicznej do dysponowania bronią (6 lutego 2015 r.). Na czas wykonywania obowiązków służbowych do dyspozycji strażnika leśnego pozostawiono środki przymusu bezpośredniego (kajdanki oraz miotacz gazu).

(dowód: akta kontroli str. 115, 189-191)

Dyrektor RDLP wyjaśnił, że w związku z utratą przez funkcjonariusza zdolności do posiadania broni zobowiąże nadleśniczego do przeprowadzenia wnikliwej analizy planowanej polityki kadrowej nadleśnictwa, ze szczególnym uwzględnieniem osób zatrudnionych na stanowisku strażnika leśnego.

(dowód: akta kontroli str. 472, 473, 475)

Wydanie broni i amunicji z magazynu w nadleśnictwach odbywało się na podstawie książki wydania i przyjęcia broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego.

¹⁴ Nadleśnictwo: Brzesko, Dąbrowa Tarnowska, Dębica, Gorlice, Gromnik, Krościenko, Krzeszowice, Limanowa, Łosie, Miechów, Myślenice, Nawojowa, Niepolomice, Nowy Targ, Piwniczna, Stary Sącz.

¹⁵ W dziewięciu posterunkach Straży Leśnej przydziału osobowego nie posiadało 5 szt. broni palnej, 2 szt. ręcznych miotaczy gazu, 14 szt. kajdanek oraz 1 pałka służbowa.

¹⁶ Na dzień kontroli, tj. 19 maja 2015 r.

¹⁷ Na druku przydziału broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego odnotowywano markę GLOCK 17, serią oraz numer przydzielonej broni

Dyrektor RDLP wyjaśnił, że książka ta zgodnie z wymogami § 3 ust. 2 rozporządzenia MŚ z dnia 1 lipca 2014 r. zawiera kolumny, w których precyzyjnie i jednoznacznie magazynier jest zobowiązany wpisać (datę, godzinę wydania, markę, nazwę, serię i nr wydanej broni, liczbę magazynków, liczbę i rodzaj amunicji, wyposażenie dodatkowe i pozostały sprzęt). Wydanie wymienionych wyżej przedmiotów jest potwierdzane czytelnym podpisem przez wydającego i pobierającego, co stanowi jednocześnie sprawdzenie stanu ukompletowania. Nadleśniczy jako kierownik jednostki ma najlepsze rozeznanie co do zagrożeń w zakresie szkodnictwa leśnego oraz konieczności wyposażenia podległych mu funkcjonariuszy straży leśnej, aby w sposób niezbędny, zgodnie z obowiązującym prawem realizować ustawowe obowiązki w zakresie szkodnictwa leśnego. W dalszej części wyjaśnień Dyrektor RDLP podał, że (...) *wszystkie wnioski składane przez Nadleśniczych w 2014 r. dotyczące zwiększenia bezpieczeństwa strażników leśnych oraz skuteczności zwalczania szkodnictwa leśnego np. zakupy fotopułapek (...) zostały przeze mnie pozytywnie zaopiniowane i zrealizowane przez nadleśnictwo.*

(dowód: akta kontroli str. 282,284-286,416,417,421,425,429,442)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie NIK stwierdzony w toku kontroli brak aktualnego orzeczenia lekarskiego potwierdzającego, że jeden ze strażników z Starego Sącza może dysponować bronią, była nieprawidłowością występującą po stronie nadleśniczego w związku ze sprawowaniem przez niego bezpośredniego nadzoru na gospodarką bronią.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie gospodarowania bronią.

2. System szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy SL

Opis stanu
faktycznego

2.1. System szkolenia wewnętrznego w Straży Leśnej został uregulowany zarządzeniem nr 90 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20 listopada 2008 r.¹⁸ w sprawie zmiany załącznika nr 2 do zarządzenia nr 45/99¹⁹. Zgodnie z § 3 tego załącznika *Na szczeblu regionalnym, organizowanym przez RDLP przynajmniej raz w roku prowadzi się szkolenie doskonalące dla wszystkich strażników leśnych z terenu RDLP. Programy szkolenia powinny obejmować między innymi (...) trening strzelecki.*

(dowód: akta kontroli str. 24,89,90,107-109)

W okresie objętym kontrolą RDLP zorganizowało dwa szkolenie strzeleckie dla strażników leśnych, tj. 23 maja 2014 r. oraz 25 maja 2015 r.²⁰ (w trakcie kontroli NIK).

W sprawozdaniu ze szkolenia strzeleckiego przeprowadzonego 23 maja 2014 r. podano dane o tematyce szkolenia oraz odnotowano, że przeprowadzono je zgodnie z programem szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 31-33, 199, 206-210)

Specjalista SL Wydziału DK, który sporządził powyższe sprawozdanie, wyjaśnił, że w sprawozdaniu nie zawarto wniosków i nie przekazano go do DGLP, gdyż nie było takiego obowiązku.

(dowód: akta kontroli str. 278,281)

Nadleśnictwa nadzorowane przez RDLP nie organizowały w okresie objętym kontrolą szkoleń strzeleckich dla funkcjonariuszy SL.

(dowód: akta kontroli str. 63, 64, 271)

¹⁸ Znak:GO-021-2/08.

¹⁹ Zarządzenie nr 45 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 28 kwietnia 1999 r. w sprawie określenia organizacji i zakresu działania posterunków Straży Leśnej w nadleśnictwach i grup interwencyjnych Straży Leśnej w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych oraz szczegółowych zasad szkolenia strażników leśnych (GO-021-230/99).

²⁰ W latach 2014-2015 (do dnia kontroli) szkoleniem strzeleckim objęto 32 i 28 strażników leśnych.

2.2. RDLP nie posiadała własnej bazy szkoleniowej. W latach 2014-2015 (na dzień kontroli, tj. 2 czerwca 2015 r.) strażnicy leśni odbyli ww. szkolenia strzeleckie na strzelnicy sportowej LOK w Nowym Targu przy ul. Sybiraków 45.

(dowód: akta kontroli str.25, 27, 206, 275)

Szkolenie strzeleckie przeprowadzone 23 maja 2014 r. odbyło się według wyjaśnień naczelnika Wydziału DK, na podstawie ustnej umowy udostępnienia ww. strzelnicy²¹.

Celem przeprowadzenia szkolenia doskonalącego strażników leśnych z praktycznego strzelania RDLP zawarł 7 maja 2015 r. umowę z Biurem Zarządu Wojewódzkiego LOK w Krakowie na udostępnienie ww. obiektu w godzinach od 8⁰⁰ do 16⁰⁰ za 700 zł.

(dowód: akta kontroli str. 27, 44, 209)

Z przedstawionej w toku kontroli dokumentacji wynika, że ww. strzelnica miała atest i *Regulamin użytkowania strzelnicy Ligi Obrony Kraju* z 30 sierpnia 2002 r. z zapisem o dopuszczeniu do strzelań na podstawie wydanej decyzji administracyjnej z dnia 4 września 2002 r.²²

(dowód: akta kontroli str. 46-51, 284)

W trakcie oględzin ćwiczeń strzeleckich strażników leśnych przeprowadzonych 25 maja 2015 r. na strzelnicy kulowej w Nowym Targu, kontroler NIK stwierdził znaczne ubytki w strukturze kulochwytu strzelnicy od strony stanowisk broni krótkiej (na osi prawej obszaru strzelnicy). Przesłony antyrykoszetowe wskazywały na znaczny stopień zniszczenia, o czym NIK poinformował Komendanta Powiatowego Policji w Nowym Targu.

(dowód: akta kontroli str. 252-257)

Z informacji otrzymanej przez NIK z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie wynika, że LOK w Nowym Targu²³ w dniu 15 czerwca 2015 r. dokonał remontu kulochwytu, w ramach którego wymieniono odeskowanie antyrykoszetowe kulochwytu i podkłady gumowe znajdujące się za tarczami. Jednocześnie, miejsca najbardziej narażone na uszkodzenia dodatkowo wzmocniono dodatkowo drewnem, arkuszami blachy i gumy by zneutralizować energię pocisków trafiających, poza tarczami, w kulochwyty.

(dowód: akta kontroli str. 252, 335, 459-466)

2.3. Programy ww. dwóch szkoleń strzeleckich dla strażników leśnych zorganizowane przez RDLP zawierały m.in. obowiązek omówienia przez prowadzącego trening strzelecki zasad bezpiecznego posługiwania się bronią, tj. budowę i zabezpieczenie broni w tym obchodzenie się z bronią krótką – *pistolet GLOCK 17*, sposób noszenia broni, przechowywanie broni, sytuacje uprawniające do użycia broni. Według założeń, praktyczne ćwiczenie strzeleckie obejmowało²⁴:

- a) strzelanie statyczne nr 1 (postawa stojąca): odległość do tarczy 25 m, postawa stojąca, tarcza TS-2 /kołowa/, ilość naboju 13 szt. /3 próbne + 10 ocenianych/, czas: 3 strzały próbne 2 minuty, 10 strzałów ocenianych 5 minut;
- b) strzelanie dynamiczne nr 2:
 - stanowisko strzelania I (postawa stojąca): odległość do tarczy 25 m i dobieg 180 m + dwie przeszkody, postawa stojąca z wolnej ręki lub oburącz, tarcza TS-3; ilość naboju 7 szt. /w magazynku/;
 - stanowisko strzelania II (postawa kłęcząca): odległość do tarczy 15 m /dobieg 15 m/, postawa kłęcząca /50% ciała schowana za zasłoną/, strzały z wolnej ręki lub oburącz, tarcza TS-9, ilość naboju 7 szt. /w magazynku/;
 - stanowisko strzelania III (postawa kłęcząca): odległość do tarczy 10 m; postawa kłęcząca /strzelanie nad zasłoną/ z wolnej ręki lub oburącz; tarcza TS -10; ilość naboju 7 szt. /załadowanie na stanowisku/.

(dowód: akta kontroli str. 29, 30, 40, 41, 210, 211, 214, 215)

²¹ Za udostępnienie strzelnicy została wystawiona przez Małopolski Zarząd Wojewódzki LOK faktura na kwotę 500 zł.

²² Strzelnica Zarządu LOK w Nowym Targu została dopuszczona do użytkowania Decyzją Burmistrza Nowego Targu Nr. So 5347/1/02.

²³ Pismo z dnia 15 czerwca 2015 r. Prezesa Zarządu Powiatowego LOK w Nowym Targu.

²⁴ Według dokumentu pn. *Specyfikacja dotycząca szkolenia doskonalącego dla strażników leśnych z Nadleśnictw zgrupowanych w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie*. Nowy Targ (23 maja 2014 r.) oraz (25 maja 2015 r.)

W toku oględzin (25 maja 2015 r.) ćwiczeń strzeleckich strażników leśnych stwierdzono i udokumentowano, że przed rozpoczęciem omówiono zasady zabezpieczenia broni jak również ćwiczenia praktyczne przeprowadzono zgodnie z założeniami. Ponadto stwierdzono, że zamiast:

- tarczy TS-3 ustalonej dla strzelania dynamicznego na stanowisku I używano tarczy TS-3/2. Tarcze te różnią się między sobą parametrami technicznymi (grafiką) dla których wzór ustalono w katalogu tarcz strzelniczych stanowiącej załącznik do decyzji nr 713 KGP w sprawie szkolenia strzeleckiego²⁵;
- tarczy TS-9 przyjętej do stosowania dla strzelania dynamicznego na stanowisku używano tarcze TS-10 (zgodnie z załącznikiem B katalogu tarcz strzelniczych do decyzji nr 713 KGP w sprawie szkolenia strzeleckiego tarcze te różnią się między sobą grafiką²⁶).

(dowód: akta kontroli str. 206-257, 277, 278)

Specjalista SL Wydziału DK wyjaśnił m.in., że przy strzelaniu dynamicznym na stanowisku I był problem z postawieniem całej tarczy TS-3 (wysokość 170 cm) oraz brakowało ekranu do mocowania tak wysokiej tarczy. Dodał również, iż w trakcie ustawiania tarczy do strzelania dynamicznego na stanowisku II przedstawiciele firmy szkolącej zorientowali się że nie zabrali tarczy o symbolu katalogowym TS-9.

(dowód: akta kontroli str. 197-201, 277, 278, 280)

Listy wyników strzelania zrealizowanych szkoleń strzeleckich²⁷ zawierały m.in. wynik strzelania (punkty w przypadku strzelania nr 1 – statycznego, ilość trafień w przypadku strzelania nr 2 - dynamicznego). Natomiast rubryki dot. oceny były niewypełnione.

(dowód: akta kontroli str. 34-37, 221, 222)

Specjalista SL Wydziału DK wyjaśnił, że w RDLP nie określono zasad zaliczenia poszczególnych etapów szkoleń strzeleckich. Szkolenie miało na celu podnoszenie kwalifikacji oraz rozwinięcie umiejętności, natomiast głównym celem organizowanych szkoleń było opanowanie i doskonalenie umiejętności bezpiecznego, sprawnego posługiwania się bronią.

(dowód: akta kontroli str. 277, 278, 279, 280)

Według list wyników strzelania na praktycznych ćwiczeniach strzeleckich:

- w dniu 23 maja 2014 r. ze strzelania statycznego w odległości 25 metrów do tarczy TS-2 15 strażników leśnych (na 32 szkolących) uzyskało poniżej 30 punktów (na 100 max, tj. na dziesięć strzałów ocenianych), tj. od 0 pkt do 28 pkt. Również ze strzelania dynamicznego nr 2 jeden funkcjonariusz uzyskał 0 pkt;
- w dniu 25 maja 2015 r. ze strzelania statycznego w odległości 25 metrów do tarczy TS-2 2 strażników leśnych (na 28 szkolących) uzyskało po 29 pkt (na 100 max, tj. na dziesięć strzałów ocenianych). Pozostali uzyskali od 33 do 77 punktów.

Brak ocen na liście wyników ze strzelania dynamicznego uniemożliwiał ocenę wyników tego strzelania.

(dowód: akta kontroli str. 34-37, 221, 222)

W myśl decyzji nr 713 KGP w sprawie szkolenia strzeleckiego²⁸ ze strzelania statycznego nr 5 z broni palnej krótkiej w odległości 25 metrów do tarczy TS-2 (kołowej) przy sześciu strzałach ocenianych, otrzymuje się jedynkę w przypadku uzyskania ze strzelania poniżej 20 pkt (tj. poniżej 30%). Przyjmując ww. zasadę ustalania ocen przy 10 szt. naboju (na 100 pkt max, tj. na dziesięć strzałów ocenianych), jedynkę otrzymuje się w przypadku uzyskania ze strzelania poniżej 30 pkt (tj. poniżej 30%).

Dyrektor RDLP wyjaśnił, że z uwagi na brak wytycznych dotyczących zaliczenia bądź nie zaliczenia szkoleń strzeleckich przyjęto zasadę, że zaliczeniem szkolenia jest udział danego

²⁵ Decyzja Nr 713 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów (Dz. Urz. KGP z 2006 r. Nr 3, poz. 9 ze zm.). W załączniku B do instrukcji w sprawie warunków policyjnych strzelań z broni palnej oraz strzelań (rzutów) chemicznymi środkami obezwładniającymi stanowiącej załącznik nr 2 do ww. decyzji KGP, ustalono katalog tarcz strzelniczych wraz z wykazem i opisem parametrów technicznych (grafiką).

²⁶ TS-9 postać biała na czarnym tle, TS-10 Postać czarna na białym tle.

²⁷ Dot. szkoleń strzeleckich przeprowadzonych w dniach: 23 maja 2014 r. oraz 25 maja 2015 r.

²⁸ Decyzja Nr 713 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów (Dz. Urz. KGP z 2006 r. Nr 3, poz. 9 ze zm.). W § 15 ust. 5 Instrukcji w sprawie warunków policyjnych strzelań z broni palnej oraz strzelań (rzutów) chemicznymi środkami obezwładniającymi, stanowiącej załącznik nr 2 do tej decyzji, wymieniono rodzaje strzelań statycznych.

strażnika w ww. szkoleniu. W dalszej części podał, że zostanie rozważona potrzeba *ustalenia zasad (określenie minimalnej ilości trafień) w celu zaliczenia treningu strzeleckiego dla strażników leśnych.*

(dowód: akta kontroli str. 471, 474)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem NIK wyniki ostatnich szkoleń strzeleckich strażników leśnych, które miały miejsce 23 maja 2014 r. i 25 maja 2015 r. wskazują na zasadność częstszych szkoleń w tym zakresie. Zintensyfikowanie działalności szkoleniowej może wpłynąć korzystnie nie tylko na poprawę indywidualnych wyników strzelań, ale również na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i skuteczności w przypadku konieczności użycia broni palnej.

W opinii NIK należy ustalić zasady oceniania strzelań, a w szczególności kryteria ich zaliczania przez funkcjonariuszy SL. Pozwoli to dostosować szkolenie ćwiczebne do indywidualnych potrzeb danego funkcjonariusza.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność RDLP w zakresie szkolenia strzeleckiego strażników leśnych.

RDLP przeprowadziło w badanym okresie obowiązkowe dwa szkolenia strzeleckie na których funkcjonariusze mieli możliwość teoretycznego i praktycznego utrwalenia wiedzy nabytej na szkoleniu podstawowym m.in. w zakresie budowy broni, zasad działania, warunków jej użycia oraz postępowania w przypadku jej użycia lub utraty oraz jej przechowywania i ewidencjonowania.

W ocenie NIK dla pełnego wykorzystania szkoleń strzeleckich należałoby ustalić ilość trafień wymaganych do zaliczenia, co pozwoliłoby dostosować szkolenie ćwiczebne do indywidualnych potrzeb danego funkcjonariusza.

3. Wykorzystanie broni służbowej przez funkcjonariuszy SL

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą nie było przypadku:

- użycia broni w celu zatrzymania sprawców przestępstw bądź osób podejrzanych o popełnienie przestępstw, odparcia zamachu na: funkcjonariusza, inne osoby, ważne obiekty bądź mienie,
- wykorzystania broni palnej w celu oddania strzałów ostrzegawczych bądź alarmowych,
- innego uprawnionego użycia bądź wykorzystania broni,
- nieuprawnionego użycia bądź wykorzystania broni,
- zgubienia broni.

(dowód: akta kontroli str. 63,64,75,76)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Przechowywanie i zabezpieczenie przed utratą broni służbowej funkcjonariuszy SL

Opis stanu faktycznego

Nadzór nad działalnością Straży Leśnej w zakresie użytkowania i przechowywania broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego w okresie objętym kontrolą realizowany był przez RDLP w drodze kontroli instytucjonalnych²⁹ przeprowadzonych przez wydział DK RDLP³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 13, 356-364)

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia MŚ z dnia 1 lipca 2014 r. broń, amunicję i środki przymusu bezpośredniego przechowuje się w magazynie broni. Natomiast w szczególnie uzasadnionych przypadkach (§ 7 ust. 2 rozporządzenia) za pisemną zgodą kierującego jednostką broń, amunicja i środki przymusu bezpośredniego mogą być przechowywane w miejscu zamieszkania funkcjonariusza.

Szczegółowe zasady przechowywania broni palnej oraz amunicji przez strażnika leśnego w miejscu zamieszkania określa § 16 ust 2 zarządzenia nr 23 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 kwietnia 2005 r.³¹ który stanowi, że *w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przechowywać przydzieloną mu broń palną wraz z amunicją w miejscu zamieszkania, w kasecie metalowej trwale przytwierdzonej do elementów konstrukcyjnych budynku, w metalowej szafie albo sejfie. Pisemną decyzję w tej sprawie podejmuje odpowiednio dyrektor RDLP lub nadleśniczy.*

(dowód: akta kontroli str. 86,87)

Z przedstawionych przez naczelnika Wydziału DK zestawień oraz wyjaśnień wynika, że w okresie objętym kontrolą nadleśniczy siedmiu nadleśnictw wydali zgodę na przechowywanie broni palnej służbowej wraz z amunicją w miejscu zamieszkania strażnika leśnego.

(dowód: akta kontroli str. 343, 344-347, 349-354)

RDLP przeprowadziła kontrolę 10 nadleśnictw³² w zakresie funkcjonowania SL i ochrony mienia w nadleśnictwach w okresie kontrolowanym. Z tego kontrole:

- a) działalności posterunku SL i ochrony mienia przeprowadzono w 2 nadleśnictwach³³. W wyniku przedmiotowej kontroli stwierdzono m.in.: brak orzeczenia lekarskiego wydanego przez upoważnionego lekarza potwierdzającego że dana osoba może dysponować bronią, na zasadach określonych w przepisach o broni i amunicji;
- b) warunków przydziału, przechowywania i użytkowania broni palnej przeprowadzono w ośmiu nadleśnictwach³⁴. Kontrola ta zlecona została przez DGLP³⁵ i objęła zgodnie z przyjętymi założeniami połowę jednostek nadzorowanych, a jej tematyka obejmowała m.in.: wydanie przez nadleśniczego pisemnych decyzji na przechowywanie broni w miejscu zamieszkania oraz przeprowadzenie komisyjnej kontroli warunków przechowywania broni w miejscu zamieszkania strażników leśnych. Działalność nadleśnictw w przedmiotowym zakresie została oceniona przez RDLP *pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami*. W wyniku przedmiotowej kontroli stwierdzono m.in.:

- brak właściwego uregulowania kwestii zastępstwa magazyniera broni i przechowywania przez strażników leśnych broni palnej służbowej w miejscu zamieszkania w czasie przebywania na urlopie wypoczynkowym lub urlopie lekarskim;
- brak wykonywania przez nadleśniczego corocznych kontroli magazynu broni;

²⁹ Na podstawie § 5 ust 2 zarządzenie nr 84 Dyrektora Generalnego z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie kontroli instytucjonalnej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasów Państwowych (Znak: GI-090-7-15/13).

³⁰ Do zadań Wydziału Kontroli, Audytu Wewnętrznego, Ochrony Mienia i Obronności RDLP należały również zadania związane z kontrolą instytucjonalną oraz controllingiem w nadleśnictwach.

³¹ Znak: GS-021-1-1/2005.

³² Na ogółem 16 nadleśnictw.

³³ Nadleśnictwie Gromnik w okresie od 8.10. do 10.10.2014 r. oraz Nadleśnictwie Piwniczna w okresie od 24.11. do 26.11.2014 r.

³⁴ Kontrolę przeprowadzono w Nadleśnictwie Miechów – 3.02.2015 r., Nadleśnictwie Brzesko – 4.02.2015 r., Nadleśnictwie Niepołomice – 5.02.2015 r., Nadleśnictwie Nowy Targ – 11.02.2015 r., Nadleśnictwie Krościenko – 12.02.2015 r., Nadleśnictwie Myślenice – 13.02.2015 r., Nadleśnictwie Łosie 18.02.2015 r., Nadleśnictwie Gorlice – 19.02.2015 r.

³⁵ Pismo DGPL z 7 stycznia 2015 r.

- przechowywanie broni palnej służbowej poza magazynem, bez pisemnej decyzji nadleśniczego dotyczącej zgody na przechowywanie poza magazynem broni;
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich i psychologicznych dla osób dysponujących bronią palną służbową;
- obecność w magazynie broni amunicji w ilości przekraczającej przyjęty normatyw dla ilości posiadanych jednostek broni (pistoletów);
- niewykonanie rocznych kontroli magazynu;
- brak przekazania strażnikom leśnym kodów dostępu do systemu alarmowego budynku nadleśnictwa, co uniemożliwiało im dostęp do magazynu broni po godzinach pracy nadleśnictwa;
- brak zdeponowania zapasowego kompletu kluczy w odpowiednio zabezpieczonym miejscu.

W następstwie przeprowadzonych kontroli do każdego z kontrolowanych nadleśnictw skierowano wystąpienie pokontrolne. Nadleśniczy kontrolowanych jednostek poinformowali o podjętych działaniach w odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne.

(dowód: akta kontroli str. 65-74, 136-176, 258-269, 469, 490-493)

RDLP skierowało pismo (6 marca 2015 r.) do wszystkich nadzorowanych jednostek przedstawiające ustalenia oraz występujące błędy i uchybienia z przeprowadzonej w 2015 r. kontroli w zakresie dotyczącym warunków przydziału, przechowywania i użytkowania broni palnej. Informując jednocześnie o konieczności podjęcia przez nadleśnictwo stosownych działań, w przypadku wystąpienia ww. nieprawidłowości i uchybień.

(dowód: akta kontroli str. 68, 69, 469, 470)

W latach 2014 - 2015 (do 18 czerwca) Policja przeprowadziła 25 kontroli magazynów broni³⁶ w zakresie spełnienia wymogów o których mowa w § 4 rozporządzeniu MS z dnia 1 lipca 2014 r. oraz obowiązków wynikających z ustawy o broni i amunicji. Według sporządzonych protokołów³⁷ wszystkie magazyny broni nadzorowanych nadleśnictw spełniały wymogi ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 116-134, 159-161, 355, 373-407, 443)

Kontrole wewnętrzne i inwentaryzacje magazynu broni przeprowadzone przez nadleśniczych w okresie objętym kontrolą w 15 nadleśnictwach, potwierdziły zgodność stanu ewidencyjnego ze stanem faktycznym.

(dowód: akta kontroli str. 409-442)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki utraty broni palnej (amunicji) przechowywanej i używanej w jednostkach RDLP.

(dowód: akta kontroli str. 63, 64)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność RDLP w zakresie przechowywania i zabezpieczenia przed utratą broni służbowej funkcjonariuszy SL

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁸, wnosi o:

- 1) podjęcie działań w celu wyeliminowania w przyszłości przypadków dysponowania przez strażnika leśnego bronią palną pomimo braku wymaganych orzeczeń lekarskich i psychologicznych;
- 2) rozważenie możliwości zwiększenia częstotliwości szkoleń strzeleckich dla strażników leśnych oraz wprowadzenia norm zaliczenia ćwiczeń strzeleckich.

³⁶ Kontrolą objęto wszystkie magazyny broni (16 magazynów) nadleśnictw nadzorowanych przez RDLP.

³⁷ Protokoły dot. oceny spełnienia wymagań technicznych przez magazyny broni.

³⁸Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli. Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego. Kraków, dnia 06 lipca 2015 r.

Kontroler

Wiesław Matras
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopeć
Wicedyrektor